

Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLH180013

Paweł Pawlaczyk
Radosław Michalski

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

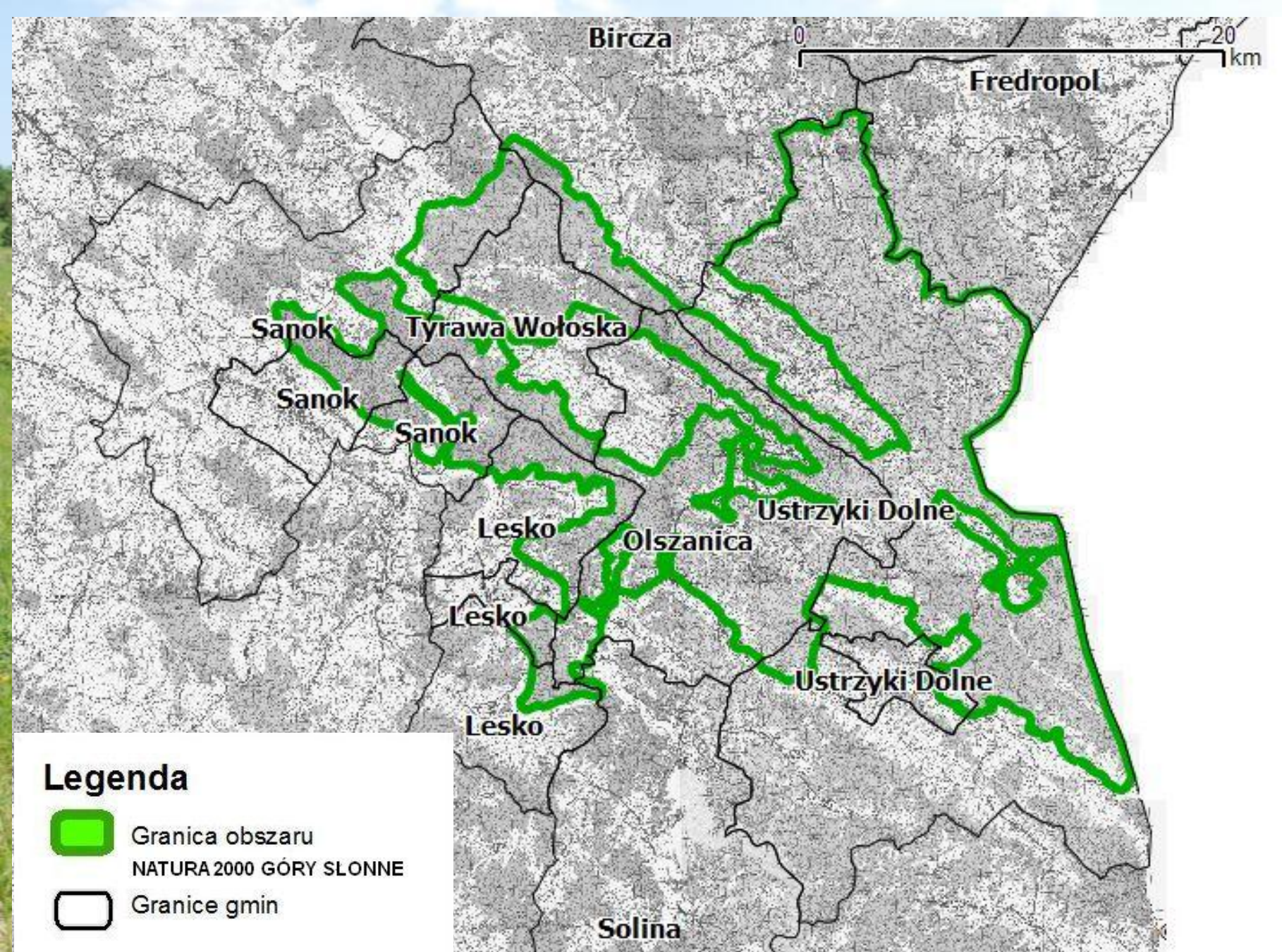
CENTRALNA
URZĘDNIKA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

3. INFORMACJA PRZYRODNICZA

3.1. Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

3.1.a. Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

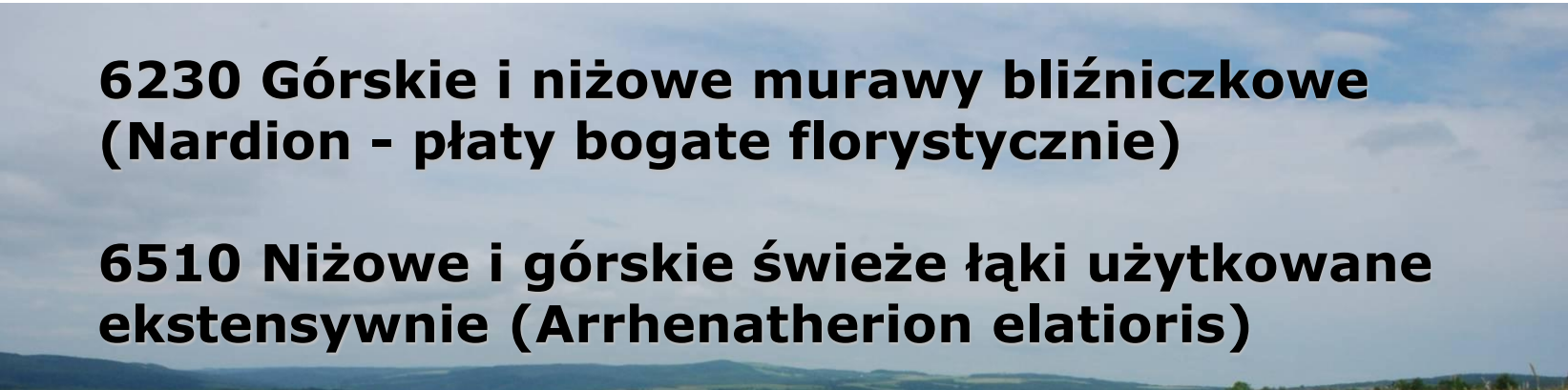
Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień Reprezen.	Względna powierzchn	Stan zachow.	Ocena ogólna
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	0,05	C	C	C	C
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	5,00	B	C	C	C
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	3,26	B	C	B	B
9130	Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	45,37	B	C	B	B
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	3,43	B	C	B	B
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani)	0,35	B	C	B	B
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	2,10	B	C	B	B

SIEDLISKA PRZYRODNICZE W GÓRACH SŁONNYCH

SIEDLISKA NIELEŚNE

**6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe
(Nardion - płaty bogate florystycznie)**

**6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane
ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)**

SIEDLISKA PRZYRODNICZE W GÓRACH SŁONNYCH

SIEDLISKA LEŚNE – BUCZYNY I JAWORZYNY

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphylis-Acerion pseudoplatani*)

3.2.c. SSAKI wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1352	<i>Canis lupus</i>	P				C	B	C	C
1354	<i>Ursus arctos</i>	P				D			
1355	<i>Lutra lutra</i>	P				C	B	C	B
1361	<i>Lynx lynx</i>	P				C	B	B	C

1352 Wilk *Canis lupus*

fot. M. Januszczak

fot. Grzegorz Leśniewski

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

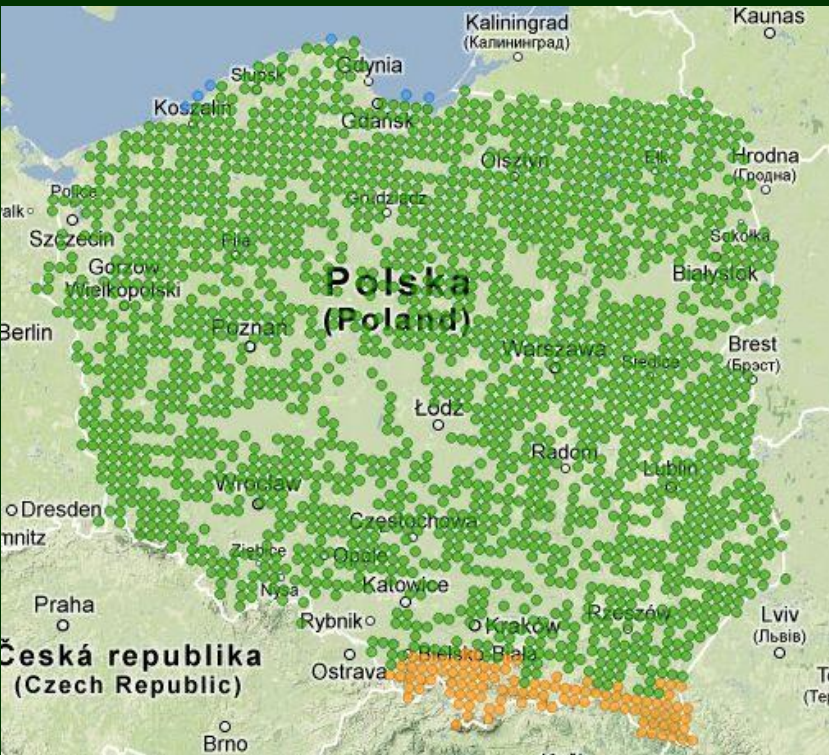
1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Grzegorz Leśniewski

1355 Wydra Lutra lutra

Fot.: Sarefo
GNU Free Documentation License

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

1361 Ryś euroazjatycki *Lynx lynx*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

07:28/2012 07:40:06

3.2.d. PŁAZY i GADY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1166	<i>Triturus cristatus</i>	P				D			
1193	<i>Bombina variegata</i>	C				C	B	C	B
2001	<i>Triturus montandoni</i>	P				B	B	C	B

1193 Kumak górski *Bombina variegata*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Christian Fischer
([GNU Free Documentation License](#))

2001 Traszka karpacka *Triturus montandoni*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Radosław Michalski

3.2.e. RYBY wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
1163	<i>Cottus gobio</i>	R				C	C	C	C
2482	<i>Eudontomyzon spp.</i>	V				C	B	C	B
2503	<i>Barbus peloponnesius</i>	P				C	B	C	C

1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Hans Hillewaert

[\(GNU Free Documentation License\)](#)

2482 Minóg *Eudontomyzon* spp.

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

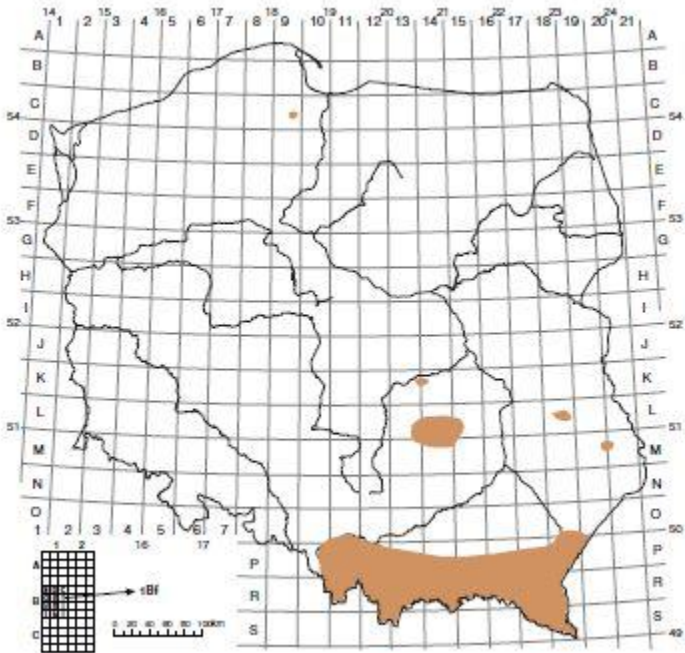

foto. Ra Boe

[\(GNU Free Documentation License\)](#)

2503 Brzanka

Barbus peloponnesius

Poradnik ochrony siedlisk i gatunków
GDOŚ. Alicja Boroń.

fot. Szabi

[GNU Free Documentation License](#)

3.2.f. BEZKRĘGOWCE wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

KOD	NAZWA	OSIADŁA	POPULACJA			OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
			Rozrodcza	MIGRUJĄCA Zimująca	Przelotna	Populacja	Stan zach.	Izolacja	Ogólnie
4014	<i>Carabus variolosus</i>	P				B	B	C	B
4015	<i>Carabus zawadzskii</i>	P				D			

4014 Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*

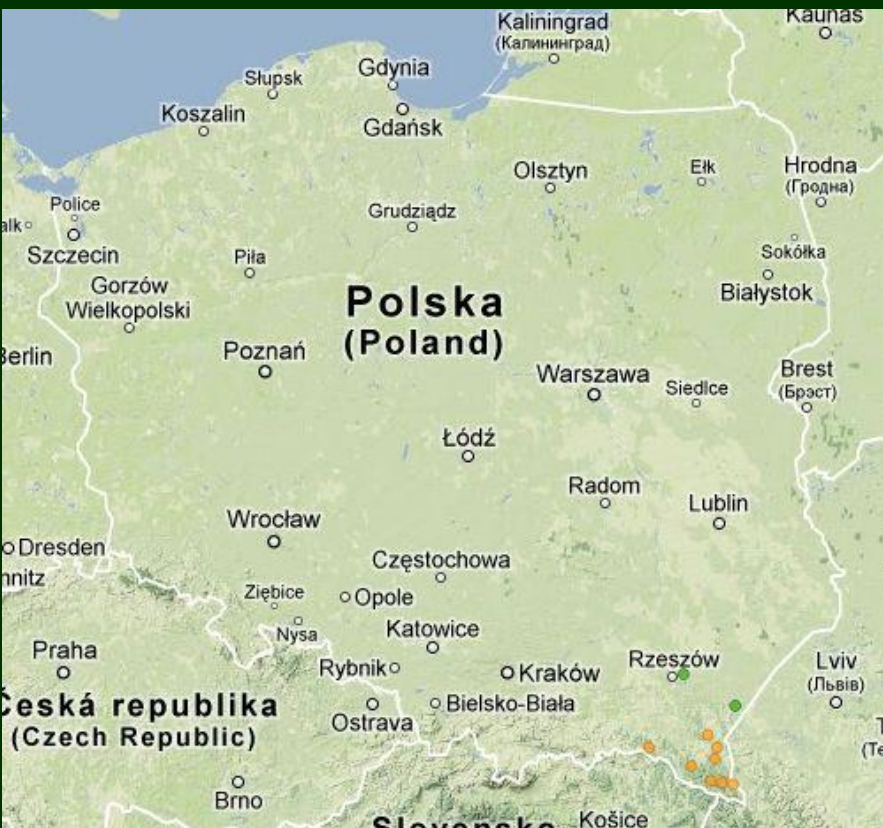

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Radosław Michalski

4015 Biegacz zawadzkiego *Carabus zawadzskii*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

*fot. Radosław Michalski
Zbiory IMUZ w Krakowie
Okaz sprzed 1939 roku z
Pogórza Przemyskiego /
Gór Sanocko Turczańskich*

**GATUNKI NIE WYMIENIONE W SDF, KTÓRE JEDNAK W OSTOI
WYSTĘPUJĄ, KTÓRYCH POPULACJE SĄ BADANE:**

ROŚLINY:

- 1381 Widłoząb zielony
- 1386 Bezlist okrywowy

SSAKI:

- 1337 Bóbr europejski

RYBY:

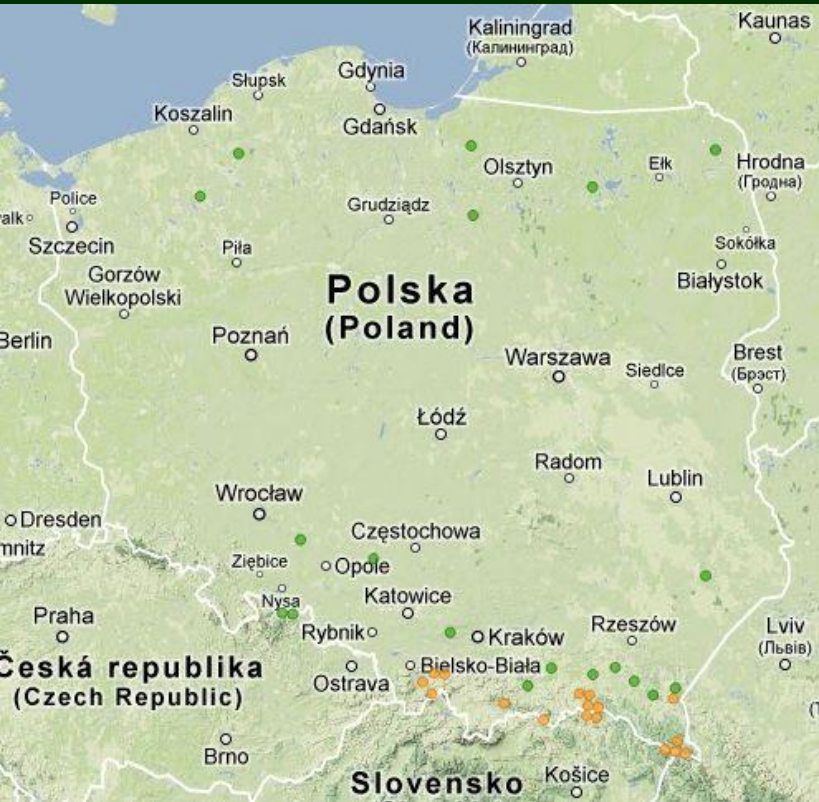
- 1146 Koza złotawa

BEZKRĘGOWCE:

- 1086 Zgniotek cynobrowy
- 1920 Ponurek Schneidera
- 4026 Zagłębek bruzdkowany

1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

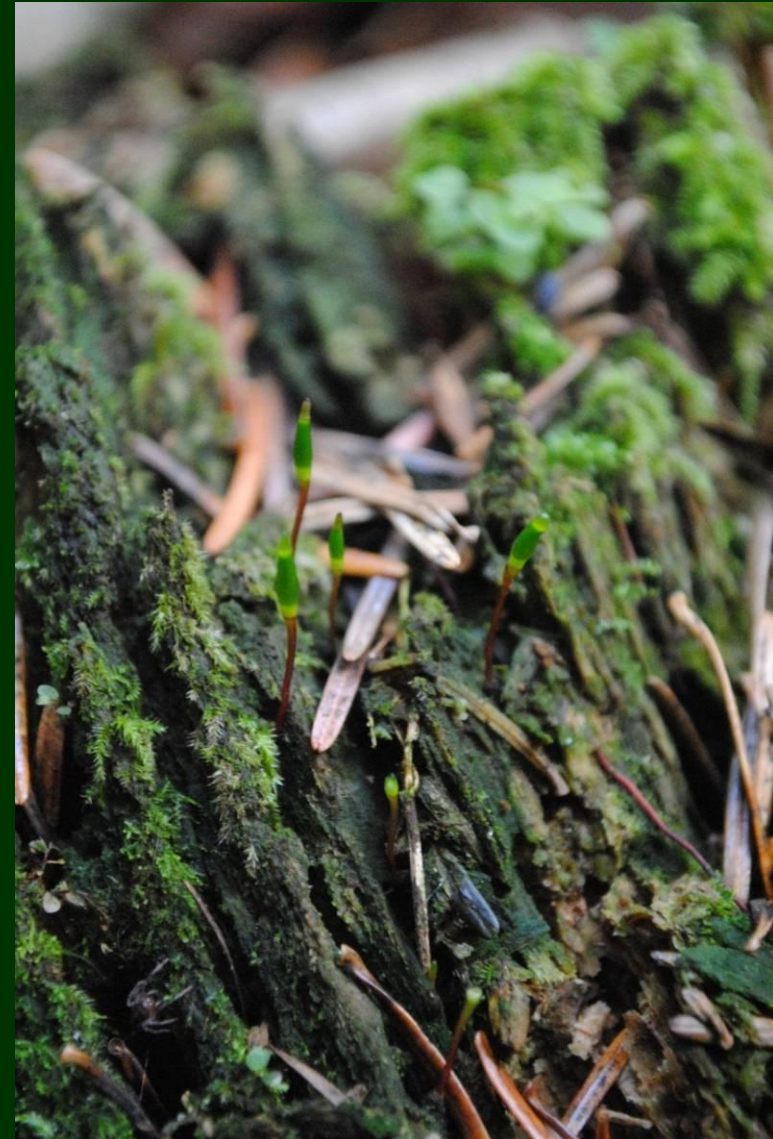

foto. BerndH
[GNU Free Documentation License](#)

1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*

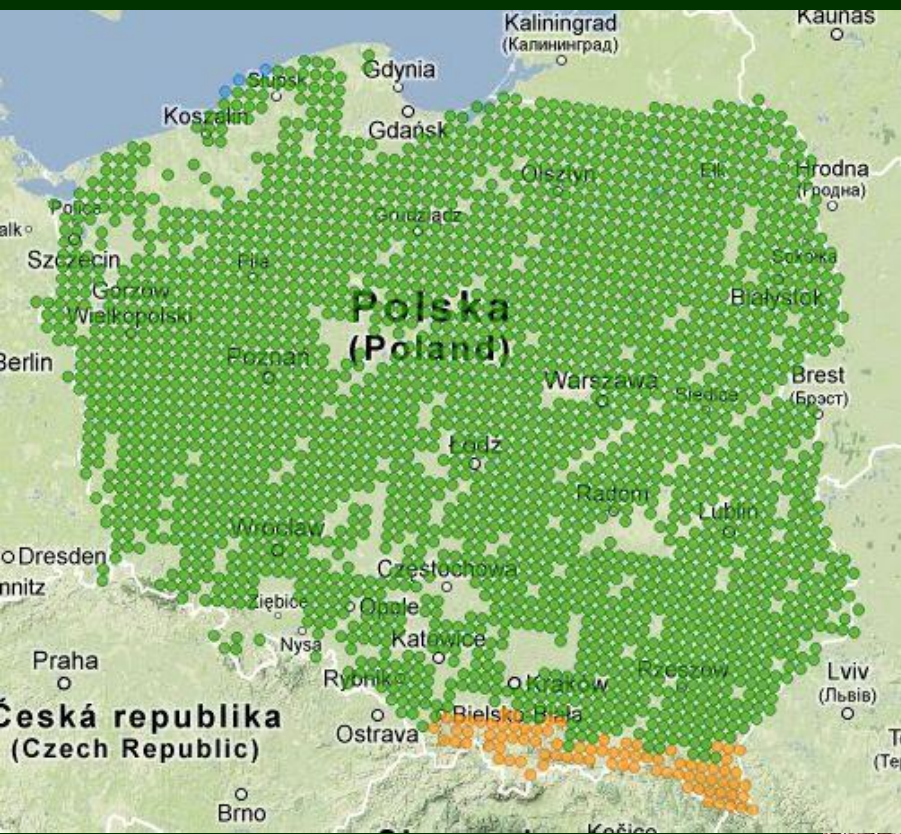

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Rafał Zarzecki

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

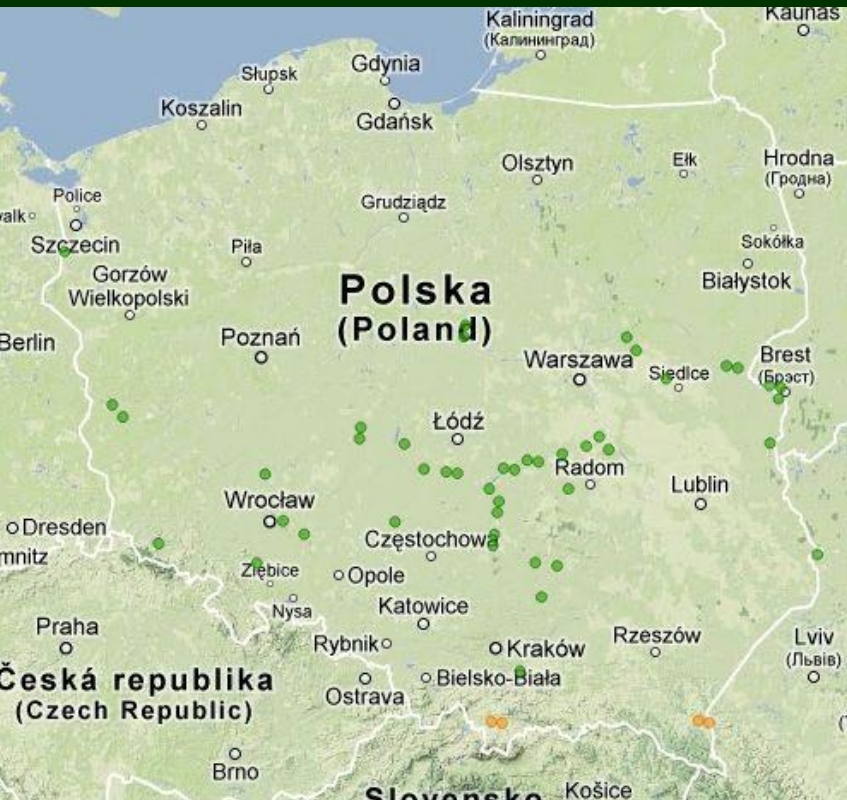

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Per Harald Olsen
[GNU Free Documentation License](#)

1146 Koza złotawa *Sabanejewia aurata*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Zsoldos Márton
[GNU Free Documentation License](#)

1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Radosław Michalski

1920 Ponurek Schneidera *Boros schneideri*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Łukasz Koba

4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*

<http://www.iop.krakow.pl/raportyKE>

fot. Łukasz Koba

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000

Planowanie ochrony - po co?

= wykonanie „obowiązku przyjęcia środków ochrony mających na celu utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu przedmiotów ochrony” (art. 6(1) dyrektywy siedliskowej, art. 4(1)+4(2)+3 dyrektywy ptasiej)

= jeden ze sposobów wykonania obowiązku „zapobiegania wszelkim pogorszeniom stanu i znaczącym zakłóceniom wobec przedmiotów ochrony” (art. 6(2) dyrektywy siedliskowej)

Znalezienie sposobu, jak trwale zapewnić właściwy stan przedmiotów ochrony w obszarze N2000

Prawo polskie – ustawa o ochronie przyrody

Art. 28. 1. Dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

2. Dla proponowanego obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, znajdującego się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, sprawujący nadzór może sporządzić projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat.

Art. 29. 1. Projekt planu ochrony dla obszaru Natura 2000 lub jego części sporządza sprawujący nadzór nad obszarem.

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000

Plan zadań ochronnych:

- sporządzany dla każdego obszaru Natura 2000 (z wyjątkiem obszarów morskich), w ciągu 6 lat od jego wyznaczenia lub zatwierdzenia
- sporządzany na okres 10 lat
- ustanawiany w trybie zarządzenia RDOŚ sporządzany w ciągu kilku miesięcy-1 roku
- na podstawie istniejącej, nawet niepełnej wiedzy i prostego rozpoznania terenowego stanu przedmiotów ochrony
- jest prostą, ale niekoniecznie kompletną „listą rzeczy do pilnego zrobienia”, koniecznych z punktu widzenia przedmiotów ochrony
- może wskazywać potrzeby zmian w istniejących studiach i planach zagospodarowania przestrzennego, usuwając w ten sposób „pułapki na inwestorów” - jednak analiza nie musi być kompletna
- może wskazywać na konieczność opracowania planu ochrony dla całości lub części obszaru

Plan ochrony:

- dla obszaru Natura 2000 lub jego części, w razie potrzeby
- sporządzany na okres 20 lat
- ustanawiany w trybie rozporządzenia Ministra
- sporządzany na podstawie kompletnej wiedzy - wymaga wykonania niezbędnej inwentaryzacji, ekspertyz itp.; sporządzenie może wymagać 1-2 lat
- ustala na dłuższy okres „stabilne reguły ochrony obszaru” - może ustalać, „gdzie można się budować”, a także jakie warunki musi spełniać prowadzona gospodarka, by nie wpływać negatywnie na obszar
- powinien dokonywać kompletnej analizy istniejących studiów i planów zagospodarowania przestrzennego, wskazując wszystkie potrzebne w nich zmiany
- powinien określać warunki brzegowe względem przyszłych studiów i planów, a także względem innych przyszłych działań w obszarze - podmiotom działającym w obszarze daje przewidywalność, jak ich działania będą oceniane z punktu widzenia Natury 2000

Prawo polskie – rozporządzenie MŚ o PZO

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA
z dnia 17 lutego 2010 roku
w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000
(Dz. U. 34 poz. 186)**

Na podstawie art. 28 ust. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, Nr 157, poz. 1241 oraz Nr 215 poz. 1664) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa dla obszaru Natura 2000, zwanego dalej „obszarem”:

- 1) tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych;
- 2) zakres prac koniecznych dla sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 3) tryb dokonywania zmian w planie zadań ochronnych.

...

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000 – każdy zainteresowany może mieć wpływ !

Uspółcześnienie planowania:

Postępowanie z udziałem społeczeństwa

Wymagane przed ustanowieniem planu zadań ochronnych i planu ochrony
Publiczne ogłoszenie projektu planu (internet !)
Każdy ma prawo wnieść uwagi i wnioski, które muszą być rozważone

Zapewnienie udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków

Obowiązkowe w procesie sporządzania planu zadań ochronnych i planu ochrony
Np. metoda warsztatowa, dyskusja publiczna albo dyskusja elektroniczna

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000 – każdy zainteresowany może mieć wpływ !

Uspółcześnienie planowania:

Wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „jak skutecznie i trwale zapewnić właściwy stan przedmiotów ochrony”

Współpraca potrzebna, ponieważ:

- wiedza lokalna, wiedza o tradycji gospodarowania oraz praktyczna wiedza o wykonywaniu działań w siedliskach jest potrzebna do skutecznego planowania,
- ochrona będzie trwała i skuteczna tylko wtedy, gdy lokalna społeczność „uzna ją za swoją”

Założenia sporządzania PZO: Metoda warsztatowa:

Zakłada się, w ramach prac nad każdym planem, zorganizowanie cyklu 3-6 warsztatów - dyskusji nad elementami planu.

Zapraszamy „interesariuszy obszaru”

doświadczenia projektu TF 2006-2007 r. oraz projektu PHARE 2004

Szacunki 2009-2013:

- > 400 planów
- 1100 warsztatów
- 9000 uczestników

Jednak cele i logika planu zadań ochronnych nie podlegają dyskusji !

Wizja długoterminowa = stan FV wg takich kryteriów, wg jakich od 2006 r. monitorujemy i raportujemy.

doświadczenia z:

- *projektu monitoringu (2006-2008 r.)*
- *raportu w trybie art. 17 (2007 r.)*
- *inwentaryzacji Natura 2000 w LP (2007 r.)*

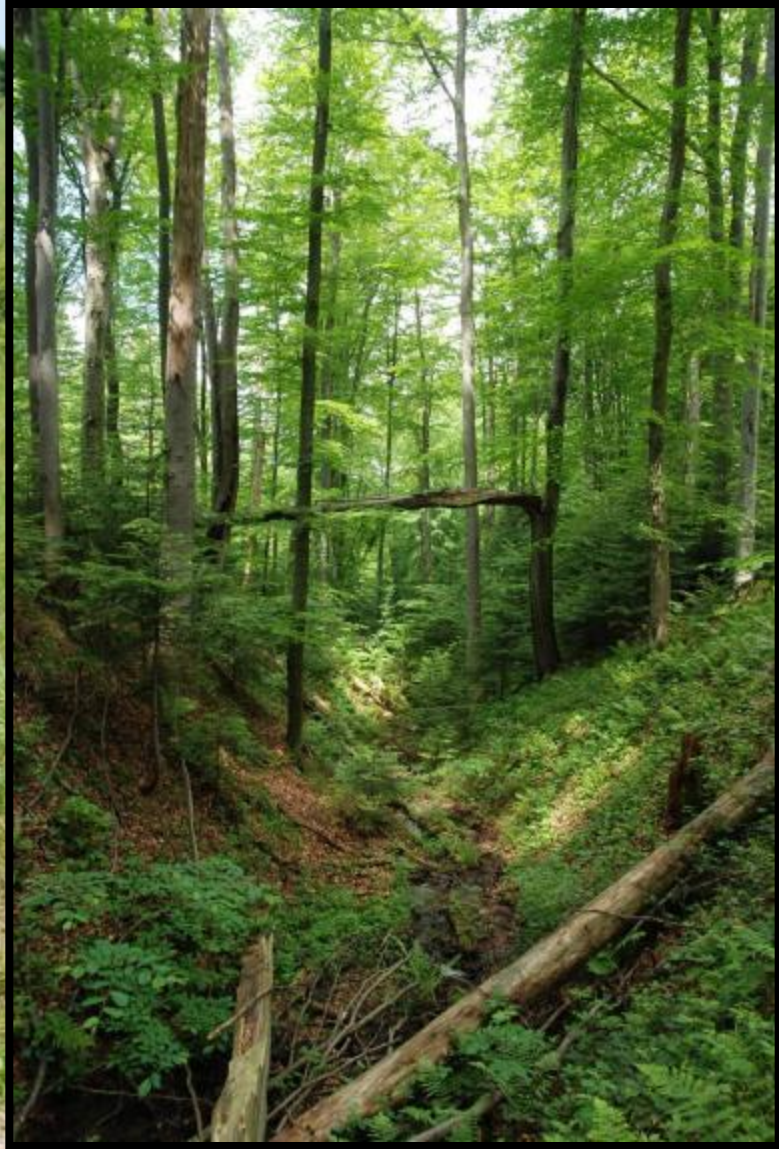
Cele zadań ochronnych
= perspektywa 10 lat

- *z uwzględnieniem specyfiki lokalnej i wykonalności, lecz także „terminowych” zobowiązań*

Longframe:

Stan ochrony - zagrożenia
- cele zadań ochronnych -
zadania

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000

JEDNAK:

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000

= wykonanie „obowiązku przyjęcia środków ochrony mających na celu utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu przedmiotów ochrony (art. 6(1) dyrektywy siedliskowej, art. 4(1)+4(2)+3 dyrektywy ptasiej

= jeden ze sposobów wykonania obowiązku „zapobiegania wszelkim pogorszeniom stanu i znaczącym zakłóceniom wobec przedmiotów ochrony (art. 6(2) dyrektywy siedliskowej)

... musi być wspólnym poszukiwaniem sposobu jak najlepszego chronienia obszaru Natura 2000, a nie targiem interesów

Planowanie ochrony obszaru Natura 2000

- idea sieci Natura 2000 i zasady jej funkcjonowania,
- zobowiązania wynikające z prawa europejskiego oraz z istnienia obszaru Natura 2000,
- fakt wyznaczenia obszaru Natura 2000, ani jego granice,
- obowiązek indywidualnej oceny planów i przedsięwzięć, ani reguły ich dopuszczalności

- nie podlegają dyskusji w tym procesie

Dokąd zmierzamy? Właściwy stan ochrony

Cel = Właściwy stan ochrony

Definicja z Dyrektywy (siedlisko):

Stan ochrony siedliska przyrodniczego oznacza sumę oddziaływań na siedlisko przyrodnicze oraz na jego typowe gatunki, które mogą mieć wpływ na jego długofalowe naturalne rozmieszczenie, strukturę i funkcje oraz na długoterminowe przetrwanie jego typowych gatunków

Stan ochrony siedliska przyrodniczego zostanie uznany za "właściwy", jeśli:

- jego naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie tego zasięgu są stałe lub się powiększają,
- szczególna struktura i funkcje konieczne do jego długotrwałego zachowania istnieją i prawdopodobnie będą istnieć w dającej się przewidzieć przyszłości, oraz
- stan ochrony jego typowych gatunków jest właściwy, w rozumieniu lit. i);

Koncepcja wymyślona jako wskaźnik oceny zasobów w regionie biogeograficznym / w kraju, ale może być stosowana na poziomie obszaru i stanowiska

Cel = Właściwy stan ochrony

Definicja z dyrektywy (gatunek)

Stan ochrony gatunków oznacza sumę oddziaływań na te gatunki, mogących mieć wpływ na ich długofalowe rozmieszczenie i obfitość ich populacji.

Stan ochrony gatunków zostanie uznany za "właściwy" jeśli:

- dane o dynamice liczebności populacji rozpatrywanych gatunków wskazują, że same utrzymują się w skali długoterminowej jako trwałe składniki swoich siedlisk;
- naturalny zasięg gatunków nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości, oraz
- istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć siedlisko wystarczająco duże, aby utrzymać swoje populacje przez dłuższy czas;

Koncepcja wymyślona jako wskaźnik oceny zasobów w regionie biogeograficznym / w kraju, ale może być stosowana na poziomie obszaru i stanowiska

Cel = Właściwy stan ochrony

SIEDLIŚKO PRZYRODNICZE:

1. „Nie ubywa” ...

2. Specyficzna struktura ...

Wskaźniki ?

... w tym typowe gatunki

Jakie?

... i funkcje gwarantujące trwałość

Wskaźniki ?

3. Szanse na przyszłość

GATUNEK:

1. „Nie ubywa” i nie mniej niż MVP; Jaka?

... Struktura populacji OK

Jaka?

2. Siedlisko gatunku odpowiednio duże ...

Jakie?

... i właściwej jakości

Wskaźniki?

3. Szanse na przyszłość

Cel = Właściwy stan ochrony

Załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska
z dnia 17 lutego 2010 r. (poz. 186)

SKALA OCENY STANU OCHRONY

I. Stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 jest scharakteryzowany następującymi parametrami:

- 1) parametr 1: powierzchnia siedliska;
- 2) parametr 2: struktura i funkcja;
- 3) parametr 3: szanse zachowania siedliska.

Każdy z parametrów jest oceniany w skali: FV = właściwy, U1 = niezadowalający, U2 = zły. W przypadku braku danych zapisuje się XX = nieznan.

Parametr 1: „powierzchnia siedliska” ocenia się wg następującej skali:

Parametr	FV (właściwy)	U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
1. Powierzchnia siedliska	Nie zmniejsza się, nie jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje powolny trend spadkowy lub jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje szybki trend spadkowy lub jest silnie antropogenicznie pofragmentowana

Występowania siedliska w formie rozproszonych wydzieliń uwarunkowanych warunkami siedliskowymi (np. rzeźbą terenu) nie uznaje się za antropogeniczną fragmentację.

Cel = Właściwy stan ochrony

Technical Report 2008 20/24

MANAGEMENT of Natura 2000 habitats
Alkaline fens
7230

Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and
of wild fauna and flora

ępującej skali:

U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
Niewielkie zaburzenia, np. nieoptymalne zagospodarowanie, niewielkie zubożenie strukturalne, zaburzenie typowych dla siedliska procesów ekologicznych, zubożenie różnorodności	Istotne, głębokie zaburzenia, np. brak właściwego zagospodarowania, zubożenie strukturalne, brak typowych dla siedliska procesów ekologicznych, głębokie

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

METODYKA MONITORINGU – PRZEWODNIKI METODYCZNE
PUBLIKACJA 2008-11-20

0 Torfowiska nakredowe

ORMACJA O SIEDLISKU PRZYRODNICZYM

Cel = Właściwy stan ochrony

Parametr 3: „szanse zachowania siedliska” ocenia się wg następującej skali:

Parametr	FV (właściwy)	U1 (niezadowolający)	U2 (zły)
3. Szanse zachowania siedliska	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10–20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10–20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie 10–20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia

Łączna ocena stanu ochrony jest ustalana na podstawie parametrów 1–3, wg następującego schematu wnioskowania:

- 1) jeżeli choć jeden z trzech parametrów jest oceniony jako U2, to ocena globalna = U2;
- 2) jeżeli nie zachodzi powyższe, ale choć jeden z trzech parametrów jest oceniony jako U1, to ocena globalna = U1;
- 3) jeżeli nie zachodzi powyższe, ale dwa lub trzy parametry są ocenione jako XX, to ocena globalna = XX;
- 4) jeżeli nie zachodzi powyższe (tj. wszystkie trzy parametry są ocenione jako FV albo dwa parametry są ocenione jako FV, a jeden jako XX), to ocena globalna = FV.

Cel = Właściwy stan ochrony

II. Stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 jest scharakteryzowany następującymi parametrami:

- 1) parametr 1: populacja;
- 2) parametr 2: siedlisko;
- 3) parametr 3: szanse zachowania gatunku.

Każdy z parametrów jest oceniany w skali: FV = właściwy, U1 = niezadowalający, U2 = zły. W przypadku braku danych zapisuje się XX = nieznan.

Parametr 1: „populacja” ocenia się wg następującej skali:

Parametr	FV (właściwy)	U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
1. Populacja	Liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjalne możliwości obszaru, oraz struktura wiekowa, rozrodność i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy	Liczebność wykazuje powolny trend spadkowy lub jest znacznie niższa od potencjalnych możliwości obszaru lub struktura, rozrodność albo śmiertelność są antropogenicznie zaburzone	Liczebność wykazuje silny trend spadkowy lub struktura wiekowa, rozrodność i śmiertelność są zaburzone w sposób zagrażający powstaniem takiego trendu w najbliższej przyszłości

Do oceny naturalności lub zaburzenia cech populacji stosuje się odrębne dla każdego gatunku zestawy wskaźników, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy, i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy.

Cel = Właściwy stan ochrony

Parametr 2: „siedlisko” ocenia się wg następującej skali:

Parametr	FV (właściwy)	U1 (niezadowalający)	U2 (zły)
	Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 METODYKA MONITORINGU – PRZEWODNIKI METODYCZNE PUBLIKACJA 2008-11-20	Ścisłość i jakość siedliska tropogenicznie zła, tak, że nie jest przydatna dla gatunku	Wielkość zdecydowanie zbyt mała lub jakość niewątpliwie niezapewniająca długoterminowego przetrwania gatunku
		Na każdym gatunku zestawu wskaźników, przyjętym w art. 112 ust. 2 ustawy, i w raportach, ocenie używanych wskaźników następującej skali:	
		niezadowalający)	U2 (zły)
		Wielkość zagrożenia gatunku w perspektywie 10–20 lat jest pewna, ale jest podobna, o ile uda się podjąć istniejącym negatywnym skutkom i działaniom przewidzianym w planach zaradczych i zagrożeniom	Zachowanie gatunku w perspektywie 10–20 lat będzie bardzo trudne, silne negatywne zmiany w populacji i siedlisku lub przewidywane znaczne zagrożenia w przyszłości (praktycznie nie do wyeliminowania)

1163 *Głowacz białopłetwy *Cottus gobio* L.

*w opinii niektórych badaczy (Freyhof et al. 2005, Kottelat i Freyhof 2007) jako *Cottus gobio* należy rozumieć grupę bliskich filogenetycznie gatunków zamieszkujących Europę, w ramach której na terenie Polski występuje – *Cottus microstomus* Heckel, 1837.

Przynależność systematyczna:

Gromada: Actinopterygii - promieniopłetwe
Rząd: Scorpaeniformes - skorpenokształtne
Rodzina: Cottidae – głowaczowate

I. INFORMACJA O GATUNKU

1. Status prawny i zagrożenie gatunku

Głowacz białopłetwy jest w Polsce objęty ochroną ścisłą, zaliczany do gatunków wymagających ochrony czynnej. W wydanej w 2001 roku Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt

Właściwa ilość i jakość siedliska gatunku

Właściwe siedlisko pachnicy musi zawierać odpowiednio dużo odpowiednio grubych drzew z dziuplami - próchnowiskami. Drzewa nie mogą być zbyt daleko od siebie.

Właściwe siedlisko kumaka musi zawierać:

- płytkie, ciepłe, bezrybne stawki do rozmnażania się,
- stawy do życia w okresie letnim,
- miejsca do zimowania (np. sterty kamieni),
- połączenia umożliwiające niezakłócone migracje kumaków między w/w elementami

Przykład: głowacz białopłetwy

Fot. [Bartłomiej](#), Wikimedia Commons

Populacja:

- zagęszczenie (FV: > 1 os./100m cieku),
- struktura wiekowa/wielkości (FV: <8cm stanowią >40% i obecne także >8cm i >10cm)

Siedlisko:

- zarośnięcie lustra wody (FV: < 40%),
- zacinienie lustra wody (FV: > 20%),
- naturalność koryta (FV: naturalnie kształtujące się > 50% długości),
- czystość wody (FV: klasa I-III w klasyfikacji 5-klasowej),
- mikrosiedliska dna:
  - (FV: licznie obecne wszystkie 3 kluczowe struktury:
    - kryjówki dla osobników dorosłych (głębsze plosa, ostionięte zakola)
    - potencjalne tarliska (rozmiar i ułożenie kamieni i głazów tworzących przestrzenie pozwalające na zakładanie w nich gniazd)
    - miejsca odrostu narybku (bystrza z dnem uformowanym przez drobne kamienie i gruby żwir)).
- brak barier ciągłości, lub okresowo zalewane bariery <0,5m),
- brak inwazyjnych, obcych dla rzeki zjadaczy.

„Struktura i funkcje” – wskaźniki 9130

Specyficzna struktura i funkcje (łącznie z typowymi gatunkami)	Udział w drzewostanie łącznie buka, jodły (tylko w jej naturalnym zasięgu geograficznym), jawora*
	Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*
	Martwe drewno (łącznie zasoby)*
	Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości*
	Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*
	Naturalne odnowienie drzewostanu
	Struktura pionowa i przestrzenna drzewostanu
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*
	Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*
	Ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny
	Różnorodność występujących mchów, grzybów, ptaków lub owadów (jeżeli są takie dane lub obserwacje)
Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	

Sporządzanie PZO krok po kroku ...

Krok po kroku: Ustalenie terenu objętego PZO

Polega na sprawdzeniu, czy zachodzą przesłanki do nie obejmowania części obszaru Natura 2000 PZO.

Zgodnie z art. 28 ust. 11 ustawy, PZO nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części:

- dla których ustanowiono plan ochrony Natura 2000;
- pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, posiadających plan ochrony uwzględniający zakres planu zadań ochronnych Natura 2000;
- pokrywającego się w całości lub w części z obszarem parku narodowego lub rezerwatu przyrody, posiadających zadania ochronne uwzględniające zakres PZO Natura 2000;
- znajdującego się w obszarach morskich.

Decyduje nie sam fakt istnienia planu ochrony dla krajowej formy, ale zawarcie w nim zakresu PZO Natura 2000 (zakres z art. 28 ust. 10 ustawy)

Krok po kroku: Wstępne ustalenie przedmiotów ochrony

Gatunki / siedliska przyrodnicze z ocenami A, B, C ze Standardowego Formularza Danych obszaru

+

Gatunki i siedliska przyrodnicze nowo znalezione, dla obszar ma istotne znaczenie (które powinny być wpisane do SDF z oceną A, B lub C)

-

Gatunki / siedliska przyrodnicze, wpisane w SDF w wyniku błędu (jednak nie można wykreślać gatunków/ siedlisk zanikłych po 1.05.2004 wskutek braku właściwej ochrony)

=

Przedmioty ochrony obszaru

Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku terenowych prac nad planem !

Krok po kroku: podanie do publicznej wiadomości

Sprawujący nadzór nad obszarem

- ogłasza o przystąpieniu do sporządzenia PZO w BIP oraz na stronie internetowej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty swojej siedzibie, w miejscowościach leżących na obszarze lub w jego sąsiedztwie, w prasie o odpowiednim zasięgu (lokalnej lub regionalnej, czytanej przez osoby potencjalnie zainteresowane obszarem);
- publikuje założenia do sporządzenia PZO;
- wskazane jest dodatkowo bezpośrednio powiadomienie zainteresowanych podmiotów

Założenia obejmują:

- zwięzły opis obszaru Natura 2000 w języku niespecjalistycznym,
- wskazanie przedmiotów ochrony obszaru (wynik weryfikacji przedmiotów ochrony), z zastrzeżeniem że ich lista może ulec weryfikacji w toku prac,
- w razie potrzeby, określenie jakie części obszaru nie są objęte planowaniem (wynik weryfikacji zakresu przestrzennego).
- informację, czym jest PZO dla obszaru Natura 2000, na jakiej podstawie prawnej jest sporządzany, w jaki sposób będzie procedowany i jakie będzie wywoływał skutki,
- informację, że będzie możliwe zapoznawanie się z bieżącym stanem prac nad projektem PZO, ze zgromadzonymi w ramach tych prac materiałami oraz z projektem planu; że istnieje możliwość zgłaszania do tych materiałów uwag i wniosków; że będą organizowane spotkania dyskusyjne z udziałem przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000, albo dyskusja publiczna

Krok po kroku: Zespół Lokalnej Współpracy

Zespół Lokalnej Współpracy bierze udział w opracowaniu projektu Planu i skompletowaniu jego dokumentacji podczas cyklu spotkań dyskusyjnych zorganizowanych przez Wykonawcę

Należy zapewnić udział:

- przedstawiciela instytucji sprawującej nadzór nad obszarem,
- przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000,
- ekspertów przyrodników - specjalistów od siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000,
- w razie potrzeby - profesjonalnego moderatora/negocjatora,
- organizatora procesu planistycznego

Struktura i wielkość Zespołu zależy do specyfiki danego obszaru Natura 2000, jego skład nie powinien przekraczać liczby 30 osób. W przypadku rozległego obszaru należy rozważyć zasadność utworzenia Zespołu składającego się z pracujących równolegle grup obszarowych bądź tematycznych

Krok po kroku: Zespół Lokalnej Współpracy

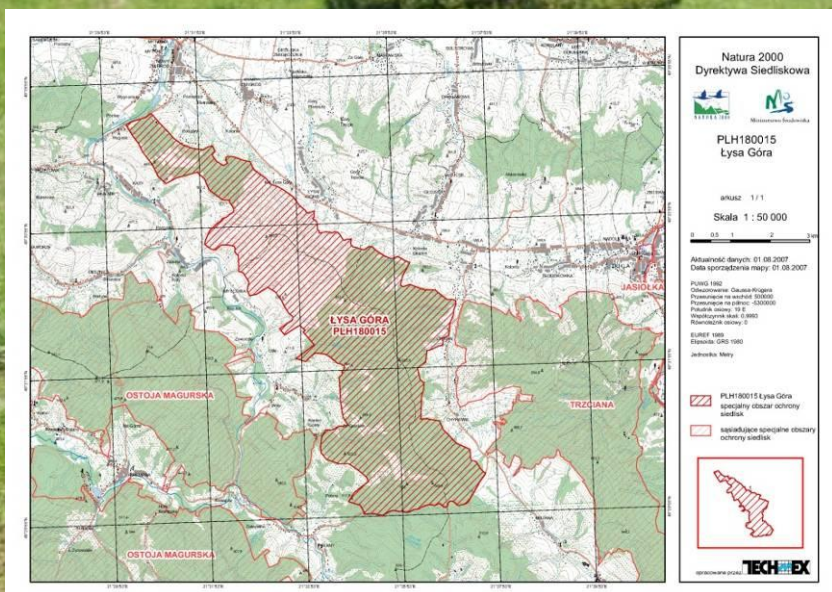

Udział dobrych ekspertów jest niezbędny do
dobrego planowania

Krok po kroku: opis granic obszaru Natura 2000

Opisem granic obszaru Natura 2000 jest wektorowa warstwa informacyjna (tzw. „shp”),
- przyjmuje się w tej formie, w jakiej została zgłoszona do Komisji Europejskiej.

W zasadzie nie przewiduje się prac nad granicami obszaru.

Z przyczyn prawnych zmiana granic obszaru Natura 2000 nie może nastąpić za pomocą ustanowienia przez RDOŚ planu zadań ochronnych; organem kompetentnym do dokonania takiej zmiany jest minister właściwy do spraw środowiska po uzgodnieniu z Komisją Europejską, lub Komisja Europejska na wniosek ministra

W przypadku ujawnienia w toku prac potrzeby dokonania korekty granic, można równoległe do sporządzania projektu PZO sformułować wniosek o dokonanie takiej korekty. Musi on być zgodny z wymogami prawa krajowego i wspólnotowego; wymaga uzgodnienia z Komisją Europejską.

Komisja Europejska zwykle akceptuje wnioski o powiększenie obszarów, ale wniosek o zmniejszenie obszaru Natura 2000 (wyłączenie pewnych terenów z obszaru) jest bardzo trudne i wymaga wyczerpującego uzasadnienia. Nie jest możliwe z przyczyn społeczno-ekonomicznych, a tylko jeżeli są dowody naukowe, że teren włączono do obszaru niepotrzebnie.

Krok po kroku: zebranie istniejących informacji

Pozyskanie i zestawienie wszystkich dostępnych informacji o obszarze Natura 2000, w szczególności o:

- uwarunkowaniach ochrony obszaru, w tym: geograficznych, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, wynikających z aktualnych i potencjalnych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego, a także wynikających z istniejących form ochrony przyrody innych niż obszar i celów ich ochrony;
- występowaniu przedmiotów ochrony, ich stanie, zagrożeniach, wymogach i możliwości ochrony, wraz z ich zaznaczeniem na mapach;
- istniejących i projektowanych planach, strategiach i programach dotyczących obszaru lub mogących mieć na niego wpływ, wraz z oceną ich aktualnego i potencjalnego wpływu na przedmioty ochrony.

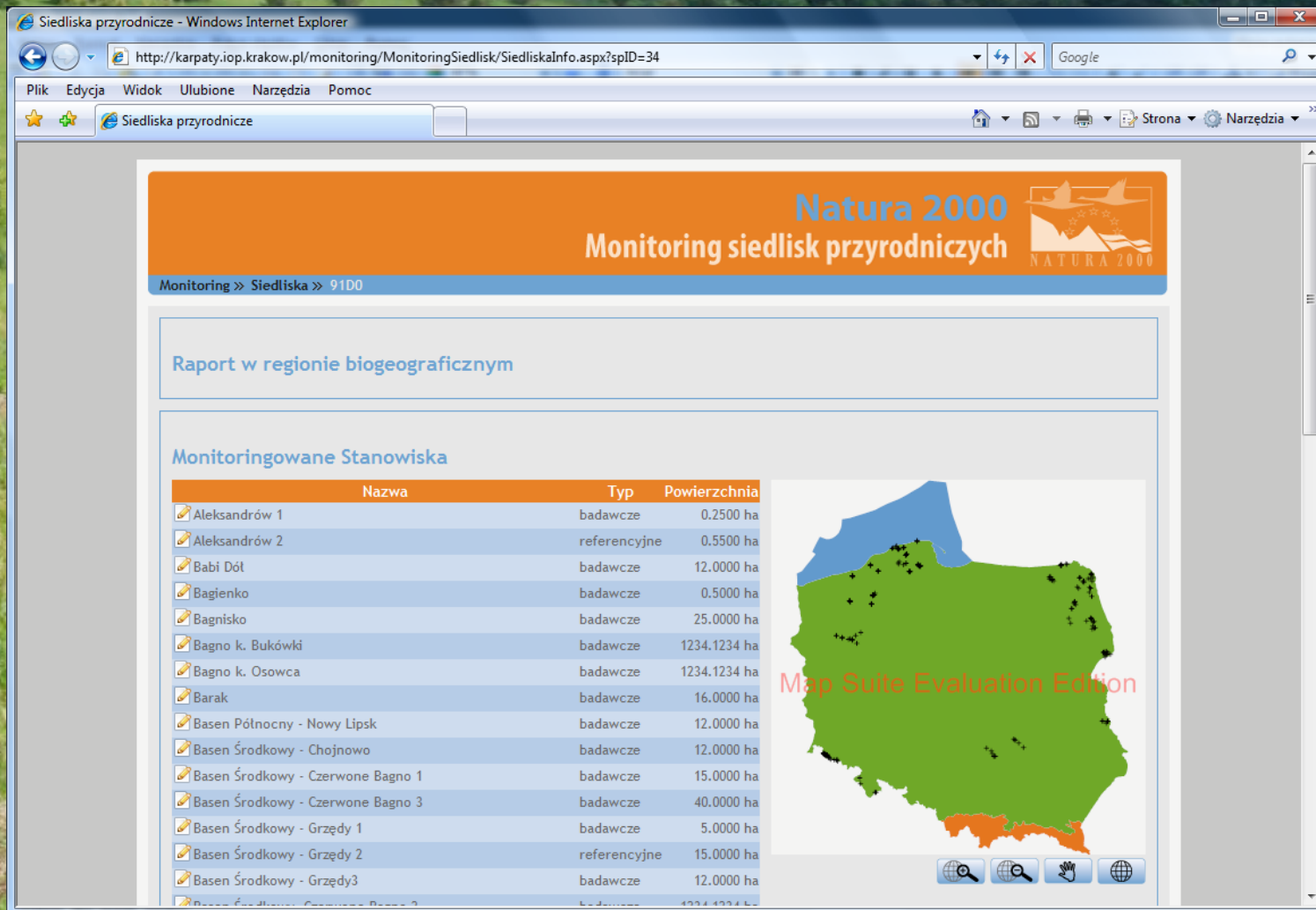
Ocena ich aktualności, wiarygodności, kompletności

Plan niezbędnych prac terenowych uzupełniających i uszczegóławiających istniejącą wiedzę

Krok po kroku: zebranie istniejących informacji

Być może stan danego gatunku / siedliska w danym obszarze Natura 2000 był już przedmiotem oceny w ramach monitoringu prowadzonego przez GIOŚ i IOP PAN ?

Dostęp do bazy wymaga uprawnień !

Siedliska przyrodnicze - Windows Internet Explorer

http://karpaty.iop.krakow.pl/monitoring/MonitoringSiedlisk/SiedliskaInfo.aspx?spID=34

Natura 2000
Monitoring siedlisk przyrodniczych

Monitoring » Siedliska » 9100

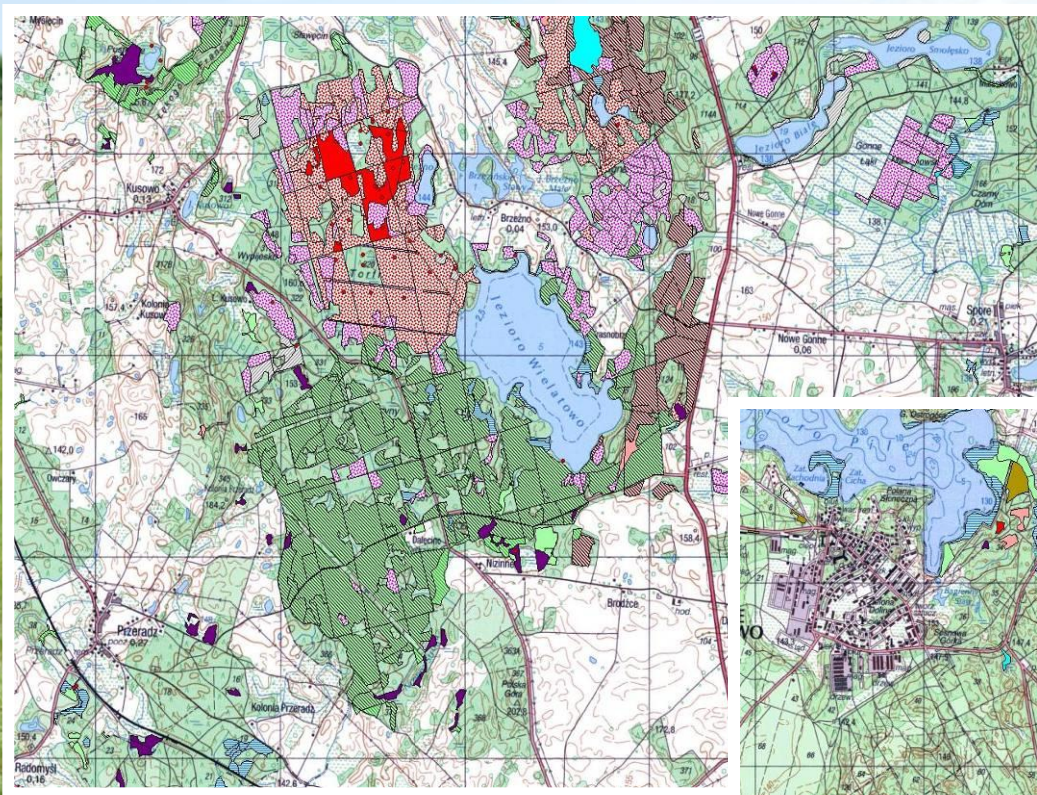
Raport w regionie biogeograficznym

Monitoringowane Stanowiska

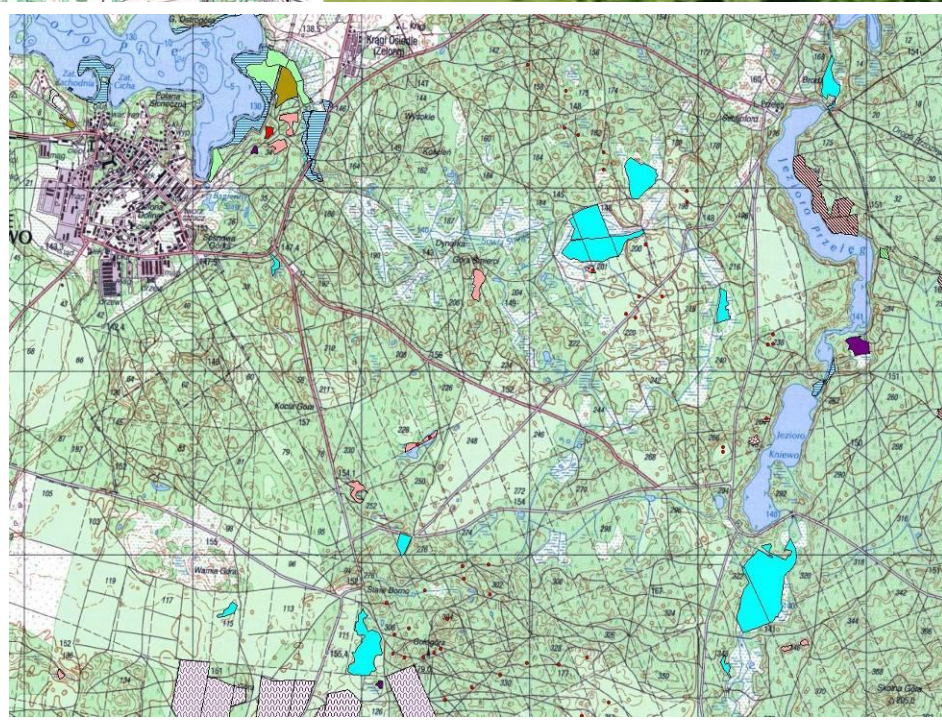
Nazwa	Typ	Powierzchnia
Aleksandrów 1	badawcze	0.2500 ha
Aleksandrów 2	referencyjne	0.5500 ha
Babi Dół	badawcze	12.0000 ha
Bagienko	badawcze	0.5000 ha
Bagnisko	badawcze	25.0000 ha
Bagno k. Bukówki	badawcze	1234.1234 ha
Bagno k. Osowca	badawcze	1234.1234 ha
Barak	badawcze	16.0000 ha
Basen Północny - Nowy Lipsk	badawcze	12.0000 ha
Basen Środkowy - Chojnowo	badawcze	12.0000 ha
Basen Środkowy - Czerwone Bagno 1	badawcze	15.0000 ha
Basen Środkowy - Czerwone Bagno 3	badawcze	40.0000 ha
Basen Środkowy - Grzędy 1	badawcze	5.0000 ha
Basen Środkowy - Grzędy 2	referencyjne	15.0000 ha
Basen Środkowy - Grzędy3	badawcze	12.0000 ha

Map Suite Evaluation Edition

Krok po kroku: zebranie istniejących informacji

Ekosystemy lądowe:
Inwentaryzacja „leśna”: przydatna,
lecz także powinna być
zweryfikowana

Sprawdzenia wymaga np.:

- jednolitość interpretacji w różnych nadleśnictwach w ramach jednego obszaru Natura 2000,
- poziom kompletności wyszukania i jego różnice między nadleśnictwami.

Krok po kroku: Ocena stanu przedmiotów ochrony

Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony jest dokonywaną przez ekspertów - specjalistów od określonych siedlisk i gatunków, zatrudnionych przez Wykonawcę przy wsparciu ekspertów zaproszonych do pracy w Zespole Lokalnej Współpracy.

Ocenę wykonuje się na podstawie zgromadzonych danych i informacji o konkretnych płatach siedliska oraz stanowiskach gatunku, jak i wyników punktowych wizji terenowych, które weryfikują i uzupełniają posiadaną wiedzę.

Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony opiera się na skali określonej w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z 17.02.2010, w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1 - niezadowolający”, „U2 - zły”

Podstawą oceny parametru „struktury i funkcji” siedliska przyrodniczego oraz „populacji i siedliska” gatunku innego niż ptaki są odrębne zestawy wskaźników opracowane dla poszczególnych gatunków i typów siedlisk, przyjęte na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu.

Krok po kroku: lista zagrożeń

Lista z pkt 6.1 SDF może być potraktowana tylko wstępnie i pomocniczo. Wpisy w SDF nie wpływają na uznanie / nie uznanie za zagrożenie w procesie planowania

Opracowywana z punktu widzenia przedmiotów ochrony - związki przyczynowo skutkowe ze stanem przedmiotów ochrony (jego parametrami i wskaźnikami)

Ująć tu:

- Czynniki będące obecnie powodem niewłaściwego / złego stanu przedmiotów ochrony,
- Czynniki zagrażające utrzymaniu właściwego stanu ochrony
- Czynniki które potencjalnie utrudnią lub uniemożliwią osiągnięcie właściwego stanu ochrony

Krok po kroku: cele działań ochronnych

Wizja „właściwego stanu ochrony” obszaru:

- liczebność gatunku lub powierzchnia siedliska w obszarze nie pomniejszona, a w przypadkach jeśli jest to możliwe, nawet zwiększona;
- zachowane lub odtworzone podstawowe cechy ekologiczne siedliska przyrodniczego;
- zapewnione określone formy użytkowania gospodarczego w przypadku siedlisk półnaturalnych (np. łąkowych i pastwiskowych);
- zachowania różnorodności biologicznej związanej z danym typem siedliska, w tym: gatunki typowe, rzadkie, chronione, specyficzne dla tego typu siedliska;
- zachowane lub odtworzone kluczowe elementy struktury (np. udział starych drzewostanów i martwych drzew w lasach);
- utrzymanie we właściwym stanie siedlisk warunkujących realizację cyklu życiowego gatunku chronionego w obszarze.

Ustalając cele, kierujemy się:

- koniecznością utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony lub jego osiągnięcia, jeżeli ten stan został oceniony jako niewłaściwy lub zły, dążąc do uzyskania „stanu optymalnego”,
- możliwością ich osiągnięcia w okresie działania Planu (10 lat),
- istniejącymi i potencjalnymi uwarunkowaniami (w tym społecznymi i gospodarczymi) oraz ograniczeniami (w tym: technicznymi, finansowymi, organizacyjnymi, wynikającymi z braku wiedzy)
- logiką planowania, tj. cele operacyjne powinny zbliżać nas do osiągnięcia celu strategicznego, a także być związane z ograniczaniem zagrożeń
- możliwością ich monitorowania i weryfikacji.

Krok po kroku: działania ochronne

Powinny zapewnić osiągnięcie celów

Mogą dotyczyć:

- wykonania określonych jednorazowych bądź powtarzalnych zadań ochrony czynnej,
- wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków,
- utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków,
- uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony.

Powinny obejmować również działania w zakresie monitoringu osiągnięcia celów działań ochronnych, w tym w szczególności monitoring odpowiednich parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony.

należy określić:

- ✓ rodzaj działań ochronnych;
- ✓ zakres prac przewidzianych do realizacji i w razie potrzeby warunki co do sposobu ich wykonania;
- ✓ obszar lub miejsce ich realizacji;
- ✓ termin lub okres oraz częstotliwość ich realizacji;
- ✓ koszty ich realizacji;
- ✓ podmiot odpowiedzialny za ich wykonanie i monitorowanie.

Krok po kroku: ocena potrzeby sporządzenia planu ochrony

Ocenia się, czy jest potrzebne sporządzenie 20 letniego planu ochrony dla całego lub części obszaru, jako jedno z działań ochronnych, biorąc pod uwagę w szczególności:

- potrzebę przeprowadzenia gruntownej inwentaryzacji przyrodniczej lub badań przedmiotów ochrony;
- potrzebę zaplanowania ochrony w perspektywie 20 lat;
- konieczność unormowania zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a nie mieszczących się w zakresie Planu.

W razie stwierdzenia jednej lub więcej przesłanek należy określić termin sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru, biorąc pod uwagę czas potrzebny na wykonanie niezbędnych prac.

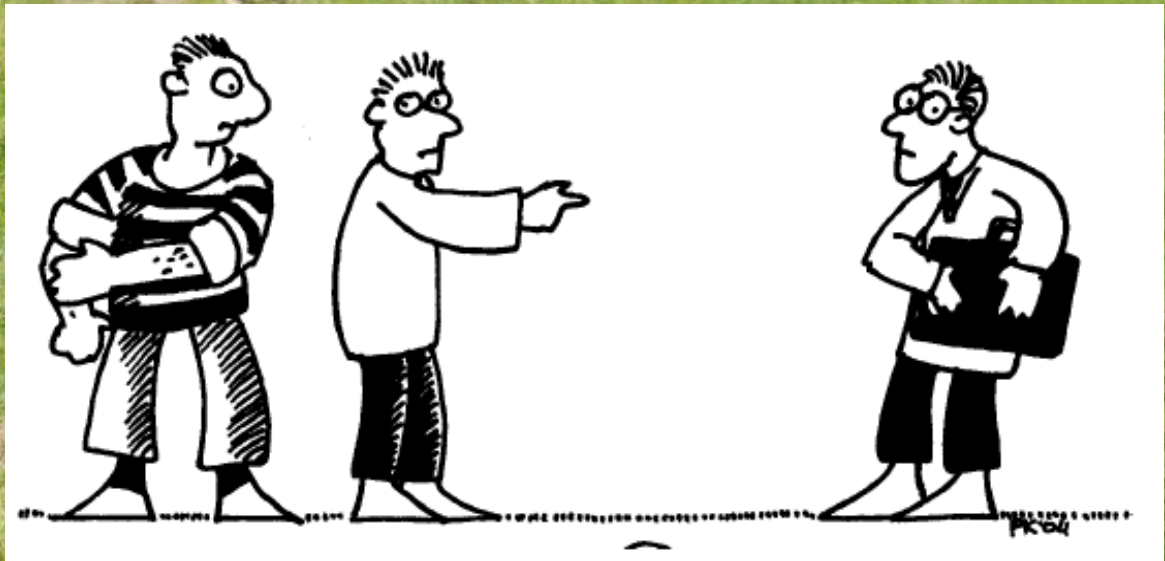
Krok po kroku: Wskazania do studiów i planów

Analizuje się istniejące studia i plany dotyczące obszaru lub mogące mieć wpływ na cele ochrony obszaru pod kątem ewentualnego znaczącego negatywnego oddziaływania skutków ich realizacji na integralność obszaru z punktu widzenia celów jego ochrony.

W przypadku stwierdzenia negatywnych oddziaływań określa się:

- wskazania do zmiany tych elementów studiów lub planów, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu wymienionego w art. 33 ustawy o ochronie przyrody;
- wskazania do zmiany tych elementów studiów i planów, które powinny być uwzględnione przy zmianach studiów i planów ze względu na zapewnienie właściwych uwarunkowań do realizacji celów ochrony obszaru.

Wskazania mogą dotyczyć zarówno studiów i planów obejmujących tereny w granicach obszaru Natura 2000, jak i dotyczących terenów poza tym obszarem - ale tylko w takim zakresie, w jakim te studia i plany oddziaływałyby negatywnie na obszar.

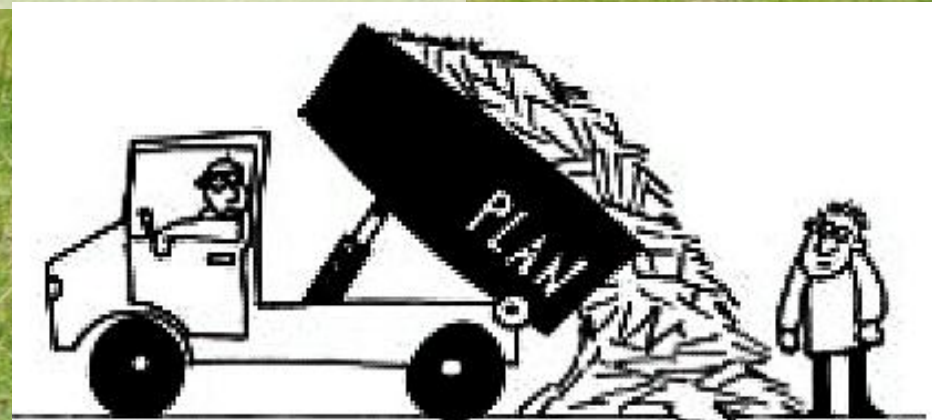

Krok po kroku: Dokumentacja projektu PZO

Dokumentacja może być opracowana, w zależności od potrzeb, możliwości technicznych, a także charakteru obszaru, w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

W dokumentacji zestawia się syntetycznie informacje zgromadzone w toku opracowywania projektu planu zadań ochronnych, opisuje się dokonane oceny i ustalenia wraz z ich uzasadnieniem, opisuje się problemy, jakie ujawniono w trakcie sporządzania projektu PZO, załącza się SFD obszaru do notyfikacji KE. W dokumentacji szczegółowo opisuje się i uzasadnia:

- diagnozę stanu i zagrożeń przedmiotów ochrony;
- przyjęte cele PZO;
- planowane działania ochronne;
- sposoby monitoringu skuteczności ochrony;
- inne istotne oceny i ustalenia.

Krok po kroku: Dokumentacja projektu PZO i projekt PZO

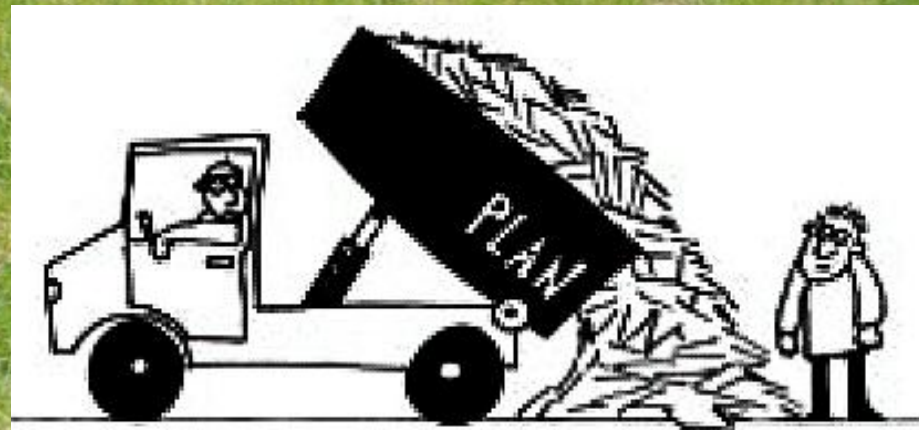
Dokumentacja może być opracowana, w zależności od potrzeb, możliwości technicznych, a także charakteru obszaru, w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

W dokumentacji zestawia się syntetycznie informacje zgromadzone w toku opracowywania projektu planu zadań ochronnych, opisuje się dokonane oceny i ustalenia wraz z ich uzasadnieniem, opisuje się problemy, jakie ujawniono w trakcie sporządzania projektu PZO, załącza się SFD obszaru do notyfikacji KE. W dokumentacji szczegółowo opisuje się i uzasadnia:

- diagnozę stanu i zagrożeń przedmiotów ochrony;
- przyjęte cele PZO;
- planowane działania ochronne;
- sposoby monitoringu skuteczności ochrony;
- inne istotne oceny i ustalenia.

Zakłada się że dokumentacja będzie na bieżąco, w miarę jej gromadzenia, udostępniana w Internecie w tzw. portalu planistycznym ("platformie informacyjnej")

Sam projekt planu zadań ochronnych ma postać projektu zarządzenia RDOŚ, o strukturze określonej ustawą oraz zasadami techniki legislacyjnej

Krok po kroku: Uzgodnienia, udział społeczeństwa, ustanowienie

Ustawa o ochronie przyrody, art. 28 ust. 6

Ustanowienie PZO następuje po uzgodnieniu z dyrektorem regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, jeżeli obszar Natura 2000 obejmuje obszar zarządzany przez Lasy Państwowe. Uzgodnienie, o którym mowa w ust. 6, dotyczy obszaru zarządzanego przez Lasy Państwowe w zakresie zadań ochronnych, za których wykonywanie odpowiadać będą jednostki Lasów Państwowych.

Zajęcie stanowiska następuje w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie do ministra właściwego do spraw środowiska. Niewyrażenie stanowiska w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu planu zadań ochronnych uznaje się za jego uzgodnienie.

Ustawa OOŚ art. 21 ust 2 pkt 24a:

W publicznie dostępnych wykazach informacji o środowisku zamieszcza się dane o (...) projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody.

Każdy ma prawo do zapoznania się z projektem.

Udostępnienie tych informacji następuje na wniosek, w dniu złożenia wniosku.

Ustawa o ochr. przyrody art. 28 ust 5:

RDOŚ ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze

Dziękuję za uwagę

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

GENERAŁNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

